

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

*Арінушкіна Н.С., к.т.н., доц.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна
nataliaarinushkina@gmail.com*

В теперішній час дистанційне навчання у навчальних закладах є актуальним як ніколи раніше. Пандемія і війна внесла свої корективи в усі сфери нашого життя, і освіта не залишилася в стороні. Дистанційне навчання є складовою цифровізації сучасної освіти, основою якої стає підготовка конкурентоспроможного фахівця, здатного працювати в нових умовах.

На сьогоднішній день дистанційним навчанням вже нікого не здивувати, більшість навчальних закладів використовує в педагогічному процесі дистанційні технології. Багато студентів сьогодні розглядають цю форму навчання як альтернативу звичайної не тільки при отриманні другої освіти, підвищення кваліфікації, але й обирають цей спосіб для здобуття першої вищої освіти. Від сучасних тенденцій нікуди не втекти, і багато ВНЗ це розуміють і намагаються розвиватися в цьому напрямку [1,2,3].

Таким чином, у дистанційного навчання, як і будь-якої іншої форми здобуття знань, безліч переваг та недоліків.

Основні переваги дистанційного навчання: можливість для студентів здобувати освіту без відриву від трудової діяльності, особливо для тих, хто вирішив здобути вищу освіту вже в зрілому віці; немає необхідності виїжджати до навчального закладу, що особливо актуально для студентів із периферії; можливість здобути освіту для тих, хто фізично не може перебувати в навчальній аудиторії через інвалідність; дозволяє певною мірою зменшити залежність людини, яка бажає і вміє отримувати знання самостійно, від освітніх установ та нарівні з іншими мати можливість отримати диплом про вищу освіту; можливість для студентів брати участь у організації свого процесу (вибирати час і місце роботи з навчальним матеріалом, визначати швидкість вивчення матеріалу); відчувати відповідальність за результат свого навчання (вчиться раціонально розподіляти час та сили); студентам надаються усі необхідні навчальні матеріали; дозволяє вузу охопити більше студентів (збільшити цільову аудиторію) [4].

У дистанційного навчання є і свої недоліки: студент не має можливості для консультації з викладачем безпосередньо; немає можливості вчитися «наживо» та будувати відносини в колективі (з викладачами, одногрупниками, адміністрацією вузу), виступати перед аудиторією; не будь-

яку професію можна освоїти дистанційно (наприклад: лікар); не кожен студент вміє підтримувати у себе мотивацію до самостійної роботи (відсутність такого ефективного мотиватора навчальної діяльності як постійний контроль з боку викладача); студент не має можливості порівнювати проміжні результати свого навчання з результатами інших студентів [4].

Для викладача при аудиторному проведенні заняття важливо: відчувати, наскільки студенти розуміють матеріал (за їхніми поглядами, за запитаннями, що задаються, за відповідями на свої запитання), декілька разів повторити складні моменти, дати додаткові роз'яснення з деяких питань, змінити темп викладання. При дистанційному навчанні такий зв'язок втрачається, у студента є спокуса і достатньо можливостей для «несамостійного» навчання, а викладач не має можливості для якісного контролю отримуваних знань.

В даний час до навчання пред'являються все нові високі вимоги, що диктуються швидким розвитком технічних можливостей. Базовими принципами, на основі яких створюються системи дистанційної освіти, є: доступність навчання, використання нових форм подання інформації, що забезпечують максимальний рівень її сприйняття. Серед них – використання різних способів представлення тексту, відео, графіки, анімації, звукового супроводу, тобто засобів мультимедіа.

Методики оцінки знань при дистанційному навчанні мають суттєві відмінності від методик, що використовуються під час очного навчання. Найбільш поширеними при дистанційному навчанні є методики, засновані на тестуванні. Актуальною стає проблема оцінки знань за відсутності очного контакту, коли немає гарантій того, що іспит здав безпосередньо студент. До організаційних форм навчання відносяться: лекції, практичні, лабораторні, семінарські заняття, курсове та дипломне проектування, консультації тощо. Однією з основних форм отримання знань є самостійна робота. Тому застосування сучасних технічних засобів, особливо під час навчання дистанційно, може мати досить високу ефективність, якщо студент має можливість оперативно отримувати рекомендації викладача, плани підготовки, складання заліків та іспитів тощо.

На сьогоднішній день існує безліч різних систем дистанційного навчання, з усього різноманіття Харківський національний автомобільно-дорожній університет обрав для використання систему Moodle. Система дистанційного навчання Moodle призначена для організації навчання Online з використанням технологій Інтернет. Програмний комплекс Moodle є спеціалізованою системою управління навчальним процесом. Система Moodle забезпечує різноманітність процедур навчання Online, комбінуванням яких може бути організовано ефективно навчання освітньої організації. Крім того, інтерфейс системи інтуїтивно зрозумілий, що забезпечує включення до

роботи з перших хвилин появи на сайті. Важливою перевагою системи Moodle є те, що викладач самостійно створює курс, виходячи зі специфіки дисципліни, що викладається, приділяючи увагу необхідним компонентам [5].

Плюсом системи Moodle є можливість проведення перевірочних робіт, тестування, результати яких автоматично потрапляють до електронних журналів студентів. Запитання тесту можуть бути різними: у закритій формі (множинний вибір), з вибором «вірно/невірно», на відповідність, припускати коротку текстову відповідь, а також числову або обчислювану.

Всі запитання зберігаються в базі даних і можуть бути згодом використані знову в цьому ж курсі. Викладач може самостійно налаштувати варіант проведення тестування, вводячи необхідну інформацію для тестування. Проте в ході вивчення можливостей системи дистанційної освіти Moodle був виявлений недолік, який властивий усім системам дистанційної освіти: за наявності контролю відвідуваності студента система не в змозі зафіксувати факт, чи сам учень користувався системою або це за його логіном і паролем зробив хто інший. У зв'язку з цим постає питання визначення онлайн особистості того, хто навчається при роботі з системою.

Дистанційне навчання не є заміною традиційної освіти, але у певних ситуаціях та вимушених обставинах може виявитися невід'ємною частиною сучасного процесу навчання. Кожен учасник освітнього процесу (викладач, студент) отримує певний досвід, взаємодіючи один з одним, і вдосконалюючи у своїй роботі володіння комп'ютерними технологіями. Величезний «плюс» дистанційних технологій у тому, що вони дозволяють будь-якій людині вчитися безперервно і протягом усього життя.

На даному етапі розвитку дистанційних технологій головне завдання полягає в тому, щоб організувати навчальний процес так, щоб нові форми навчання давали за рівнем якості результат як мінімум такий же, як і традиційні. До того ж існує безліч питань, пов'язаних із методиками виміру ефективності дистанційного навчання.

Дистанційне навчання стає все більш затребуваним, має безліч переваг і тому потребує подальшого розвитку а сучасна система освіти має всі можливості його покращення, як у технічному, так і інтелектуальному плані.

Список джерел:

1. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України №446 від 25.04.2013 р. Редакція від 16.10.2020, 0703-13.
2. Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VII Міжнародної науково-практичної

конференції (20-21квітня 2021року, м. Суми). Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2021. 304 с.

3. Романовський О. Г., Квасник О. В., Мороз В.М., Підбуцька Н. В., Резнік С. М., Черкашин А. І., Шаповалова В. В. Фактори розвитку та напрями вдосконалення дистанційної освіти навчання в системі вищої освіти України. Інформаційні технології та засоби навчання. 2019. Т. 74. №6. 37 с.

4. Прибилова В. М. Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. *Проблеми сучасної освіти*, 2013. Вип. 4. с. 27-36.

5. Вишнівський В. В., Гніденко М. П., Гайдур Г.І., Ільїн О. О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів : навч. посібн. Київ : ДУТ. 2014. 140 с.

ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПРОЄКТУВАННЯ ТА БУДІВНИЦТВА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

*Арсеньєва Н.О., к.т.н., доц.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна
nataliarsen73@gmail.com*

Сучасні інженери автомобільних доріг стикаються з низкою проблем в зв'язку з зростанням обсягів руху та зростанням занепокоєння щодо впливу на навколишнє середовище. Тому завдання щодо проєктування та будівництва автомобільних доріг становляться більш складними та багатогранними.

Сучасні фахівці з проєктування та будівництва доріг заостережені на створенні екологічно чистих доріг. Це передбачає використання екологічно чистих матеріалів, зменшення викидів вуглекислого газу від будівельних робіт і впровадження екологічних практик, таких як зменшення шумового забруднення та забруднення ґрунтових вод.

Майбутня діяльність інженера повинна враховувати екологічні питання в будівельній галузі. Вона може бути умовно диференційована за трьома основними напрямками реалізації:

- забезпечення екологічної безпеки проєктування та будівництва;